

SAĞLIK ARAŞTIRMALARINDA YAZIM KILAVUZLARI:

*Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve
Örnekleri*

EDİTÖRLER

Gökhan TAZEGÜL

Ferhat YILDIZ

Can ÖZLÜ

Mikail ÖZDEMİR

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8155-84-6

Kitap Adı

Sağlık Araştırmalarında Yazım Kılavuzları:
Kaliteli ve Şeffaf Yazım Önerileri ve Örnekleri

Editörler

Gökhan TAZEGÜL
ORCID iD: 000-0002-0737-9450

Ferhat YILDIZ
ORCID iD: 0000-0003-4415-5955

Can ÖZLÜ
ORCID iD: 0000-0002-9573-1177

Mikail ÖZDEMİR
ORCID iD: 0000-0001-7567-1763

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

EDU001030

DOI

10.37609/akya.1830

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenisehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

GİRİŞ

BİLİMSEL YAZIM KILAVUZLARI: 5N1K

Gökhan TAZEGÜL¹
Ferhat YILDIZ²

Sağlık araştırmalarının sayısı her geçen yıl katlanarak artmaktadır. İnternetin yaygınlaşması, araştırmalara ulaşımı kolaylaştırmakta ve bilimsel araştırma yayıncılığı alanında yeni modeller oluşmasına da aracı olmaktadır. Hızla değişen ve gelişen bilimsel araştırma yayıncılığı alanında, "standardize, kaliteli, şeffaf, anlaşılabilir ve tekrarlanabilir" bilimsel yayınlar üretmenin yolu, günümüzde bilimsel yazım kılavuzlarının kullanımından geçmektedir.

Bilimsel yazım kılavuzları nedir ve ne işe yarar?

Bilimsel yazım kılavuzları, sağlık alanında çalışma yapan araştırmacıların makale yazarken kullanmaları için basit, yapılandırılmış araçlardır. Bu kılavuzlar, belirli bir araştırma türünün yazımına içerik ve yöntem olarak rehberlik etmekte ve metodolojik olarak geliştirilmiş bir kontrol listesi, akış şeması veya yapılandırılmış metinlerden oluşmaktadır.

Kılavuzlar,

- Makalede asgari ve standart bir içerik oluşturulmasını,
- Makaleyi okuyan kişinin kolaylıkla anlayabilmesini,
- Araştırmanın başka bir araştırmacı tarafından tekrar edilebilmesini,
- Makalenin karar vericiler tarafından kanıta dayalı tıp aracı olarak kullanılabilmesini sağlamaktadır.

Bilimsel yazım kılavuzları kimler tarafından oluşturulur?

Çeşitli araştırma yöntemleri için oluşturulan bilimsel yazım kılavuzları, geniş bir uzmanlık yelpazesine sahip paydaşlar tarafından literatür incelemeleri, metodolojik çalışmalar ve uzlaşmalar sonucunda oluşturulmaktadır. Bu paydaşların önde gelenleri;

- Tıbbi istatistikçiler
- Epidemiyologlar

¹ Uzm. Dr., Polatlı Duatepe Devlet Hastanesi, İç Hastalıkları Kliniği, drgtazegul@gmail.com

² Uzm. Dr., Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. yildizmath@gmail.com

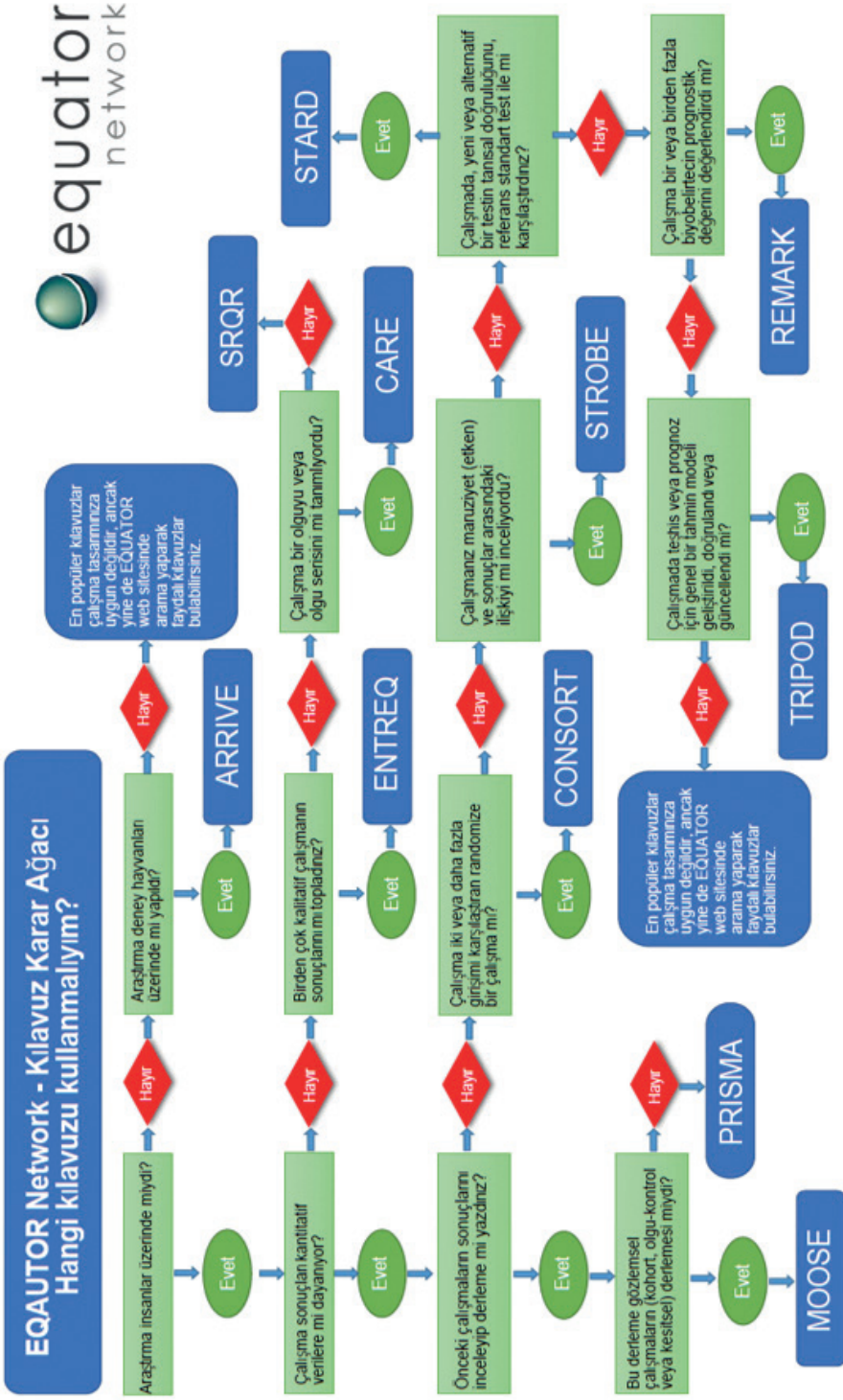
- Metodologlar
- Yazı tipine özel içerik uzmanları
- Dergi editörleri
- Profesyonel tıbbi yazarlar
- Hasta dernekleri temsilcileri
- Kamu temsilcileridir.

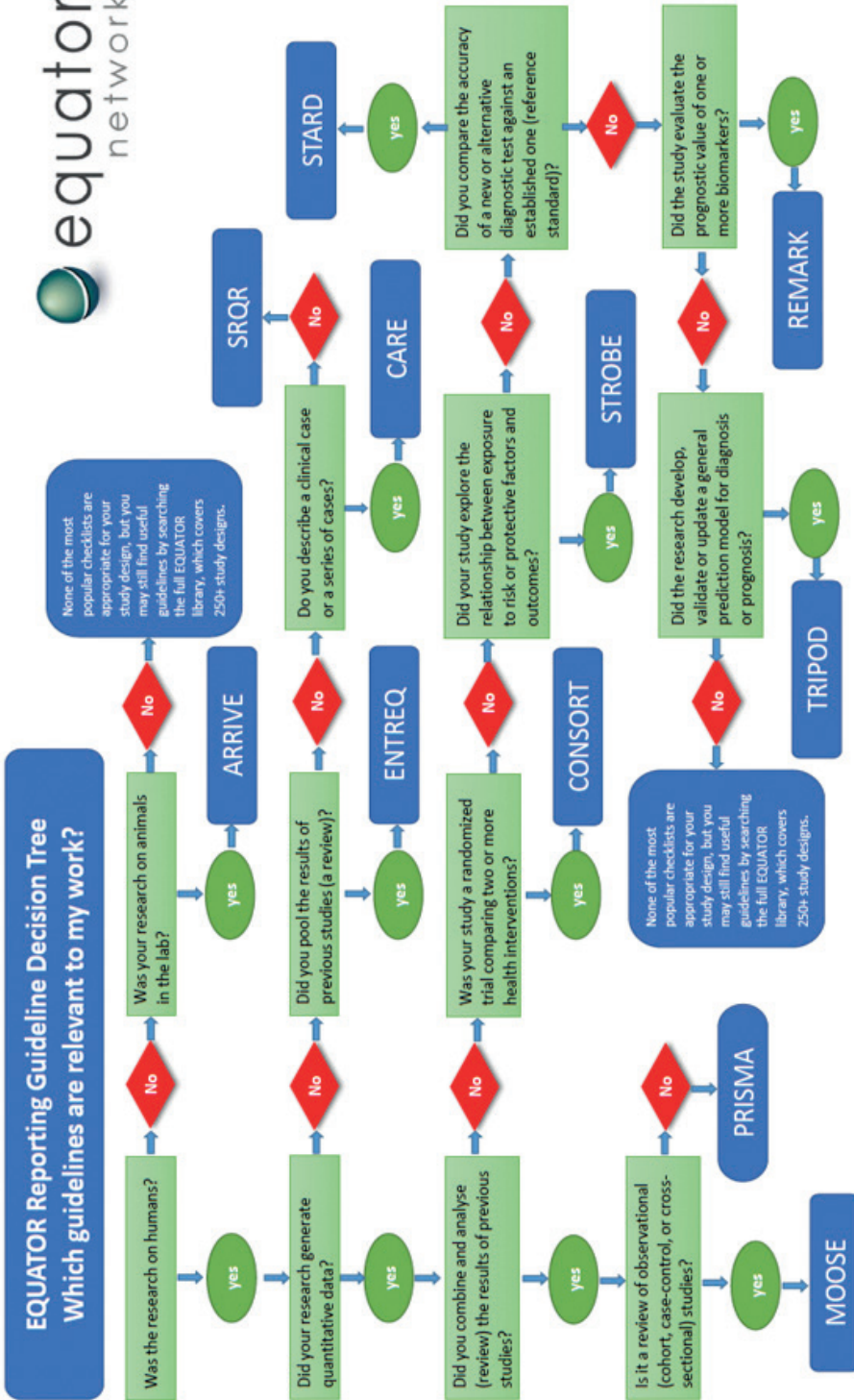
Bilimsel yazım kılavuzlarına nasıl ulaşılır?

Bu kılavuzlar EQUATOR ağında mevcuttur. EQUATOR ağı; araştırmacıları, dergi editörlerini, hakemleri, yazım kılavuzu geliştiricileri, finansman kuruluşları ve diğer işbirlikçileri bir araya getiren bir “şemsiye” organizasyondur. EQUATOR’un misyonu, araştırmaların tekrarlanabilirliğini ve kullanılılığını desteklemek için tüm sağlık araştırma çalışmalarının doğru, eksiksiz ve şeffaf raporlanmasını sağlamaktır. Yazım kılavuzlarına EQUATOR ağının websitesinde (<http://www.equator-network.org/>) ulaşabilir ve çalışma türüne göre hangi kılavuzun kullanılacağına bir sonraki sayfada bulunan karar ağacına bakarak karar verebilirsiniz.

Araştırma gönüllüleri olarak, ülkemizde bu alanda ilk olan bir kitabın editörlüğünü üstlenerek katkı sağlamaya çalıştık. Kitap içeriğine yoğun bir emekle destek veren değerli yazarlarımıza teşekkür ederiz.

Okuyuculara keyifli okumalar diler, e-posta ile bizlere geribildirimde bulunabileceğinizi hatırlatmak isteriz.

İÇİNDEKİLER

Giriş	Bilimsel Yazım Kılavuzları: 5N1K iii <i>Gökhan TAZEGÜL</i> <i>Ferhat YILDIZ</i>
Bölüm 1	Kimler Akademik Yazar Olabilir ? 1 <i>Bahadır YAZICIOĞLU</i> <i>Onur ÖZTÜRK</i>
Bölüm 2	Çıkar Çatışması Nedir ve Dergiye Nasıl Bildirilir ?11 <i>Arif Hüdaî KÖKEN</i> <i>Özgür KIRAN</i>
Bölüm 3	İnsan Üzerinde Araştırmada Gönüllülerin Korunması ve Helsinki Bildirgesi19 <i>Gürkan SERT</i> <i>Seden DÜRÜSTKAN</i>
Bölüm 4	Randomize Kontrollü Çalışmaların Yazımı İçin Konsolide Standartlar (CONSORT)..... 37 <i>Sinem DOĞANAY</i> <i>Mithat TEMİZER</i>
Bölüm 5	Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmalar (STROBE).....53 <i>Gül Anıl ANAKÖK</i>
Bölüm 6	Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmalar (Strobe - Uzantı Rehberleri)65 <i>Gülser DOĞAN TÜRKÇELİK</i>
Bölüm 7	Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmalar (Strobe Uzantı Rehberleri - 2) 83 <i>Gülser DOĞAN TÜRKÇELİK</i>

Bölüm 8	Klinikte Toplanan Gözlemsel Standart Verinin Raporlanması (RECORD)103 <i>Neşe YAKŞI</i>
Bölüm 9	Tanısal ve Prognostik Çalışmalar (STARD) 121 <i>Mikail ÖZDEMİR</i>
Bölüm 10	Tanısal ve Prognostik Çalışmalar (TRIPOD)..... 133 <i>Ferhat YILDIZ</i>
Bölüm 11	Nitel Araştırmalar (SRQR) 157 <i>Yağmur KÖKSAL YASİN</i> <i>İlke KARADAĞLI ÜÇÜNCÜ</i>
Bölüm 12	Nitel Araştırmalar (COREQ).....177 <i>İlke KARADAĞLI ÜÇÜNCÜ</i> <i>Yağmur KÖKSAL YASİN</i>
Bölüm 13	Sistemik Derleme ve Meta-Analizler (PRISMA)..... 191 <i>Gülsüm ÖZTÜRK EMİRAL</i>
Bölüm 14	Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmaların Meta-Analizleri (MOOSE)..... 211 <i>Gökçe DAĞTEKİN</i>
Bölüm 15	Nitel Araştırmaların Sentezi, Derleme Çalışmaları ve Meta-Analizler (ENTREQ)..... 223 <i>Elif Nur YILDIRIM ÖZTÜRK</i> <i>Banu BEDİR</i>
Bölüm 16	Uzlaşmaya Dayalı Klinik Olgu Sunumları (CARE) 233 <i>Erkut ETÇİOĞLU</i>
Bölüm 17	Cerrahi Olgu Sunumları (SCARE)245 <i>Anıl ERGİN</i>

Bölüm 18	Anestezi Olgu Sunumları (ACRE)259 <i>Oğuz GÜNDOĞDU</i>
Bölüm 19	Cerrahi Olgu Serileri (PROCESS).....269 <i>Nuriye Esen BULUT</i>
Bölüm 20	Cerrahide Kohort, Kesitsel ve Vaka Kontrol Çalışmaları (STROCSS).....277 <i>Metin YALÇIN</i>

YAZARLAR

Uzm. Dr. Gökhan TAZEGÜL

Polatlı Duatepe Devlet Hastanesi,
İç Hastalıkları Kliniği,
ORCID iD: 0000-0002-0737-9450

Öğr. Gör. Seden DÜRÜSTKAN

Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu
Adalet Programı
ORCID iD: 0000-0002-1892-8128

Uzm. Dr. Ferhat YILDIZ

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel
Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0003-4415-5955

Uzm. Dr. Sinem DOĞANAY

İzmir Gaziemir İlçe Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0001-7737-7058

Uzm. Dr. Bahadır YAZICIOĞLU

Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi
ORCID iD: 0000-0003-4397-2769

Uzm. Dr. Mithat TEMİZER

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk
Sağlığı AD., Epidemiyoloji BD.
ORCID iD: 0000-0001-6059-8380

Doç. Dr. Onur ÖZTÜRK

Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi
ORCID iD: 0000-0002-3371-6051

Uzm. Dr. Gül Anıl ANAKÖK

Kartepe İlçe Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0003-3250-4898

Dr. Öğr. Üyesi Arif Hüdayi KÖKEN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD.
ORCID iD: 0000-0003-2188-4741

Uzm. Dr. Gülser DOĞAN TÜRKÇELİK

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel
Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0001-9107-482X

Dr. Öğr. Üyesi Özgür KIRAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD.
ORCID iD: 0000-0002-1229-5497

Dr. Öğr. Üyesi Neşe YAKŞI

Amasya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk
Sağlığı AD.
ORCID iD: 0000-0002-6175-2359

Doç. Dr. Gürkan SERT

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp
Tarihi ve Etik AD. Başkanı
ORCID iD: 0000-0002-0970-8406

Doç. Dr. Mikail ÖZDEMİR

Oğuzeli İlçe Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0001-7567-1763

Uzm. Dr. Yağmur KÖKSAL YASİN
Hatay Dört Yol İlçe Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0002-6024-5443

Uzm. Dr. İlke KARADAĞLI ÜÇÜNCÜ
İstanbul Büyükçekmece İlçe Sağlık
Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0002-9332-6848

Uzm. Dr. Gülsüm ÖZTÜRK EMİRAL
Çankaya İlçe Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0001-8781-4127

Uzm. Dr. Gökçe DAĞTEKİN
Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
ORCID iD: 0000-0002-6424-2434

Uzm. Dr. Elif Nur YILDIRIM ÖZTÜRK
Halk Sağlığı, Ankara Üniversitesi Tıp
Fakültesi Halk Sağlığı AD. Epidemiyoloji
Birimi
ORCID iD: 0000-0003-1447-9756

Uzm. Dr. Banu BEDİR
Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı
ORCID iD: 0000-0001-8342-5351

Uzm. Dr. Erkut ETÇİOĞLU
Osmaneli Mustafa Selahattin Çetintaş
Devlet Hastanesi
ORCID iD: 0000-0002-8117-7929

Uzm. Dr. Anıl ERGİN
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Fatih
Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-6450-7124

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÜNDOĞDU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD.
ORCID iD: 0000-0002-8864-0015

Uzm. Dr. Nuriye Esen BULUT
Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Fatih
Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-4845-8964

Uzm. Dr. Metin YALÇIN
SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma
Hastanesi Genel Cerrahi AD.
ORCID iD: 0000-0003-2843-3556